A Model of Local Education Management of Provincial Administrative Organizations

Siriwat Bupphacharoen [1], Nattachai Jantachum [2] and Chayakan Ruangsuwan[3]

Received	Reviewed	Revised	Accepted
20/08/2564	23/09/2564	25/09/2564	30/09/2564

Abstract

The research purposes were to search 1) To study current conditions and the need for model development. 2) To develop a model. 3) To assess and experiment with the model. This research is a combined method. by studying the documents collect questionnaire data 152 people, 28 interviews, model synthesis through Delphi technique, 15 people, trial and evaluation a Model of Educational Management in the Bilingual Education System by Emphasis Participation of the Community 48 people, quantitative data analysis by fundamental statistics, qualitative data analysis section by contextual content analysis method.

The research findings were: 1. The current condition and the need for the development of the model it was found that 1. The leadership of the organization 2. Strategic and Strategic Planning 3. Focusing on Clients and Stakeholders 4. Measuring Analysis and Knowledge Management 5. Focusing on Human Resource Management 6. Management Process 7. Performance evaluation aspect 8. Results resulting from the organization's operations the overall average is at a high level. when considering each item at a very high level, every item. 2. Model development through the Delphi technique process found that the quality inspection The suitability and feasibility of the style Experts have opinions on the suitability of the format in all 8 aspects. 3. The experimental results of the model found that it can be applied to the current context. Problems and needs to develop a model of local education in effective organization management. 4. The evaluation of the experimental model, it was found that the

[1] Rajabhat Maha Sarakham University, Email: sathaka101@gmail.com
[2] Rajabhat Maha Sarakham University, Email: sathaka101@gmail.com
[3] Rajabhat Maha Sarakham University, Email: sathaka101@gmail.com

knowledge and understanding before participating in the experiment was at level 3 with a mean score (=3.32), after participating in a level 4 with a mean score (=4.07).

Keyword : Model of Management, Education Management, Provincial Administrative Organizations

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ศิริวัฒน์ บุปผาเจริญ[1],ณัฏฐชัย จันทชุม[2] และชยากานต์ เรืองสุวรรณ[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนารูปแบบ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบ 3) เพื่อประเมินและทดลองรูปแบบ การวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบผสานวิธี โดยการศึกษาเอกสาร เก็บข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 152 คน การสัมภาษณ์ 28 คน การสังเคราะห์รูปแบบผ่านกระบวนการเดลฟายเทคนิค จำนวน 15 คน การทดลองและประเมินการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 48 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติพื้นฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนารูปแบบ พบว่า 1. การนำองค์กร 2. ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ 3. ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย 4. ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5. ด้านการมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล 6. ด้านการจัดการกระบวนการ 7. ด้านประเมินผลลัพธ์การดำเนินการ 8. ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ 2. การพัฒนารูปแบบผ่านกระบวนการเดลฟายเทคนิค พบว่าการตรวจสอบคุณภาพ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นความเหมาะสมของรูปแบบ ทั้ง 8 ด้าน 3. ผลการทดลองรูปแบบ พบว่า สามารถนำไปใช้กับบริบทสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นในบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ 4. การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า มีความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมการทดลอง อยู่ในระดับ 3 มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$ =3.32) หลัง จากการเข้าร่วม อยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$ =4.07)

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, การจัดการศึกษา, องค์การบริหารส่วนจังหวัด

[1] มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email: sathaka101@gmail.com

[2] มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email: sathaka101@gmail.com

[3] มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email: sathaka101@gmail.com

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสังคม เป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการสร้างคนในสังคมให้เป็นคนเก่ง คนดีมีคุณธรรม เพื่อให้ประเทศสามารถขับเคลื่อนให้เกิดความก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนยกระดับจิตใจให้คนในสังคมเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะ การศึกษาสร้างให้คนมีความรู้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ มีความอดทนในการต่อสู้กับอุปสรรคของชีวิต การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกวัย จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นสิ่งที่เรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เราจึงสามารถจำแนกการศึกษาออกเป็น การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีหน่วยงานรัฐเป็นหน่วยดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐ ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งมีแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของประเทศที่สำคัญได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ที่กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศระยะ 20 ปี ไว้ว่า ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ ที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมาย การพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของ ประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และ มีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ ส่วนรวม โดยกำหนดผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย 2) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของ ทรัพยากรธรรมชาติ 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ (National Economic and Social Development Board, 2017)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ถือ ได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศโดยระบุในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาตรา 9 (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมาตรา 24 (6) การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อ

ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 29 ให้สถาบันการศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน สถานประกอบ การ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม) มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษา ภารกิจดังกล่าวเป็นภารกิจของรัฐที่ครอบคลุมพื้นที่ไปทั้งประเทศซึ่งเกินขีดความสามารถของรัฐบาลที่จะดำเนินการเพียงหน่วยเดียว จึงเป็นที่มาของนโยบายการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการปกครองประชาธิปไตยที่มุ่งหมายให้คนท้องถิ่นคิดแก้ไขปัญหาและพัฒนาตามบริบทของท้องถิ่นแต่ละแห่งซึ่งมีสภาพจิตวิญญาณ วัฒนธรรม แตกต่างกันไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และ กรุงเทพมหานคร จะมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้งให้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ซึ่งหมายความรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความครอบคลุมถึงการถ่ายโอนภารกิจการศึกษา เนื่องจาก ชุมชนในแต่ละ ท้องถิ่นสมควรที่จะมีสิทธิกำหนดและควบคุมทิศทาง การพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนหนึ่งที่มาจากกระบวนการเรียนรู้ การสร้างระบบการศึกษาที่เริ่มจากชุมชนท้องถิ่น เองเป็นจุดศูนย์กลาง มุ่งปลูกฝังภูมิปัญญา และวิชาชีพ แก่บุคลากรผู้จะไม่ละทิ้งถิ่นหลังผ่านกระบวนการผลิต ออกมา ขณะเดียวกันสามารถเชื่อมสัมพันธ์ความรู้ และความสามารถกับวิถีสังคมนอกชุมชนของตนได้ในวงกว้าง ปัญหาใด ๆ ที่ปรากฏในสังคมล้วนคลี่คลายได้ด้วยการที่ สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไข ฉะนั้น การปฏิรูปการศึกษา จึงมุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นองค์กรการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อสร้างคนดี คนเก่ง ในท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่พัฒนาจังหวัด ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การอาชีพ และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2562) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งมีกรอบโครงสร้าง ที่กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นไว้ ได้แก่ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเห็นว่าเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบค่อนข้างสูง เพราะจะต้องบริหารจัดการทั้งด้านการศึกษา การสนับสนุนส่งเสริมภารกิจทางศาสนา และวัฒนธรรมของหน่วยงานหรือชุมชนในสังคม เพื่อทำนุบำรุงรักษาและพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้ามีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการเพิ่มภาระความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานมากขึ้นทุกขณะ และอาจเป็นเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการเรื่องดังกล่าวลดลงได้ ดังนั้น การปรับปรุงออกแบบจัดระบบพัฒนาโครงสร้างองค์กรให้สอดรับกับเป้าหมายวิสัยทัศน์ ความรับผิดชอบ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยีในบริบทที่เกี่ยวข้อง ให้มีความพร้อมเพื่อการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพให้ประสบผลสำเร็จบนพื้นฐาน สภาพแวดล้อมปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการนั้น ต้องมีความพร้อมในด้านเป้าหมาย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ พันธกิจ องค์ประกอบโครงสร้าง กระบวนการ สิ่งสนับสนุน ระบบการประเมิน การกำกับติดตามที่มีประสิทธิผลและเป็นไปได้ จึงเป็นเงื่อนไขและปัจจัยที่ควรสนับสนุนและออกแบบ เพื่อปรับเปลี่ยนการจัดการด้านความรับผิดชอบในงานของกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งใหม่ให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ มีข้อมูลองค์ความรู้และผลการวิจัยสนับสนุนในเรื่องดังกล่าว ได้แก่ การออกแบบโครงสร้างองค์กรและกระบวน การปฏิบัติงานที่เป็นระบบและมีมาตรฐานกำกับประสิทธิภาพ มีการพัฒนาบุคลากรในองค์กร การจูงใจและการกำกับติดตามงานอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานหลักการแนวคิดสนับสนุน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐที่มีคุณภาพ 2) แนวคิดเดลฟายเทคนิค (Delphi Technique) 3) แนวคิดการบริหารการเปลี่ยนแปลง 4) แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5) เทคนิควิเคราะห์แบบ SWOT และ 6) แนวคิดองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

จากบริบทปัญหา และเหตุผลความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะดำเนินการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์องค์ประกอบโครงสร้างและนำร่องกระบวนการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศ ให้ประสบผลสำเร็จเพื่อการพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อประเมินและทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และหัวหน้าฝ่ายที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาในกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 76 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวม 152 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการกอง หรือผู้แทน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานในกองการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จำแนกไว้แต่ละภาค (จำนวนร้อยละ 30 ของจำนวนทั้งหมดในแต่ละภาค) รวม 26 จังหวัด ๆ ละ 2 คน รวม 52 คน จำแนกจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาคตามจังหวัด ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ การสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นกับผู้อำนวยการกอง หรือผู้แทนและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานในกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จำแนกไว้แต่ละภาค โดยกำหนดจากกลุ่มตัวอย่างที่จัดให้ตอบแบบสัมภาษณ์รวม 14 จังหวัด จังหวัด ๆ ละ 2 คน รวม 28 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม (**Questionnaire**) ประกอบด้วย ตอนที่ **1** สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ตอนที่ **2** แบบสอบถามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการจัดการศึกษาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (**Rating Scale**) **5** ระดับ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (**Open Ended**) การประเมินและทดลองรูปแบบ ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ **1**) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรังปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ **2**) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความ

สอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (**Index of Item–Objective Congruence**: IOC)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และบทความรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการรวบข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis**)** 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนหรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวหรือการทดสอบค่า **(**F**-**test**)**

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t- test) และการทดสอบ ค่าเอฟ (F- test)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้ 1.การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งการประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรแหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร ที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้างระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงานและทรัพยากรในการบริหาร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กรเพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์ก่อนหน้านี้ด้วย

- จุดแข็งขององค์กร (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั้นเอง ว่าปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นขององค์กรที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข็มแข็งขององค์กร

- จุดอ่อนขององค์กร (W-Weanesses) เป็นการวิเคราะห์ ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในจากมุมมอง ของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั้น ๆ เองว่าปัจจัยภายในองค์กรที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบขององค์กรที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

- โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหาภาค และองค์กรสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้หน่วยงานเข็มแข็ง ขึ้นได้

- อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบในระดับมหภาค ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญ แรงกระทบดังกล่าวได้

ทั้งนี้ สภาพปัญหาระบบและกระบวนการวิเคราะห์องค์กรโดยเฉพาะในเรื่องการจัดการศึกษาท้องถิ่นในบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ของกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรที่จะมีการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในเรื่องของการรับมือต่อโรคระบาดไวรัส COVID-19 รวมถึงโลกาภิวัตน์ โลกแห่งการสื่อสารที่ไร้พรมแดน

1.2 พันธกิจและกลยุทธ์การดำเนินงานปรับปรุงพัฒนาองค์กร รวมทั้งลักษณะตัวชี้วัดสำคัญพื้นฐานขององค์กรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ พบว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) เป็นกรอบการบริหารจัดการองค์การ ที่สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการประเมินองค์การด้วยตนเองที่ครอบคลุม ภาพรวมในทุกมิติ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหาร จัดการให้เทียบเท่า มาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานราชการปรับปรุงองค์การอย่างรอบด้านและ อย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน (หมวด) คือ 1) การนำองค์การ เป็นการประเมินการดำเนินการของผู้บริหารในเรื่องวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ค่านิยม ความคาดหวังในผลการดำเนินการ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ในส่วนราชการ การกำกับดูแลตนเองที่ดี และดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นการประเมินวิธีการกำหนดและ ถ่ายทอดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หลัก และแผนปฏิบัติราชการ เพื่อนำไปปฏิบัติและวัดผลความก้าวหน้าของการดำเนินการ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการประเมินการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ การสร้างความสัมพันธ์ และการกำหนดปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้รับบริการและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เป็นการประเมินการเลือก รวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศและการจัดการความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์การ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล เป็นการประเมินระบบงาน ระบบการเรียนรู้ การสร้างความผาสุกและแรงจูงใจของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรพัฒนาตนเองและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ตามทิศทางองค์การ 6) การจัดการ

กระบวนการ เป็นการประเมินการจัดการกระบวนการ การให้บริการ และกระบวนการอื่นที่ช่วยสร้างคุณค่าแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกระบวนการสนับสนุน เพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์การ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ เป็นการประเมินผลการดำเนินการและแนวโน้มของส่วนราชการในมิติด้านประสิทธิผล มิติด้านคุณภาพการให้บริการ มิติด้านประสิทธิภาพ และมิติด้านการพัฒนาองค์การ

ทั้งนี้ ต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้ ในการสร้างพันธกิจและกลยุทธ์การดำเนินงานปรับปรุงพัฒนาองค์กร รวมทั้งลักษณะตัวชี้วัดสำคัญพื้นฐานขององค์กรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

1.3 พัฒนาการด้านองค์ความรู้ ทักษะการคิดและการปฏิบัติงานการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า สังคมในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อนมากขึ้น ในขณะที่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถสืบค้นได้ง่าย ทำ ให้ผู้เรียนในยุคปัจจุบันจำ เป็นต้องมีทักษะในการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการคิดแก้ปัญหาเพื่อให้สามารถตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงจำ เป็นต้องใช้กลวิธีที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่ตอบสนองกับความต้องการของสังคมได้ โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-order thinking skills)2 สามารถพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ และประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์จริงได้ การจัดการเรียนรู้โดยการสะท้อนคิดเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะในด้านทักษะทางปัญญาโดยมีการเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์จริงของผู้เรียนเพื่อนำ ไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการคิดทั้งในรูปแบบที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม และการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่ในการแก้ปัญหา ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดและวิธีการเรียนรู้ของตนเอง มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มโอกาสในการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง และหลีกเลี่ยงการทำผิดพลาดในการเรียนรู้และการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง

1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติของบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำหรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะในหน่วยงานใดย่อมมีบทบาทหน้าที่ที่เป็นผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง ในบางครั้งแม้ว่าการจัดองค์กรจะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง แต่อาจได้ผลลัพธ์ของงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อบุคคลในหน่วยงาน และในทางตรงกนข้ามหาก ผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดีหรือไม่พึงประสงค์ แม้การจัดองค์กรจะถูกต้องหรือดีเพียงใดก ตาม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกบองค์กรย่อมสมบูรณ์ได้ยากและอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรหรือประสิทธิภาพต่ำกวาที่ควรจะเป็น อันเนื่องมาจากคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ที่เป็นเหตุทำให้บุคคลในหน่วยงานไม่มีความตั้งใจหรือเต็มใจในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนรับผิดชอบ หรือปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่หรือเต็มความสามารถซึ่งส่งผลกระทบทางด้านลบให้เกิดขึ้นกบองค์การหรือ

หน่วยงาน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำหรือหัวหน้างานจึงจำเป็นจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับบุคลากรในหน่วยงาน มีคุณสมบัติที่เหมาะสม และมีพฤติกรรมในการนำที่ถูกต้อง เพื่อขับเคลื่อนงานขององค์การให้นำไปสู่ความสำเร็จเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำที่จะวินิจฉัยสั่งการหรือ ตัดสินใจแกปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะการบริหารงานด้านวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา

1.5 ความสำเร็จของงานที่มีประสิทธิผลตามเป้าหมายของการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการของทั้ง 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีส่วนส่งเสริมให้การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จทั้งในระดับองค์กรและระดับโครงการ โดยสรุปได้หลักๆ ดังนี้ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ 2) มีการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ให้กันภายในระหว่างบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) มีกลไกในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันที่เป็นระบบ 4) ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำสูง 5) บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถและมีความรับผิดชอบ 6) การบริหารงานมีการรับฟังความคิดเห็นจากภายนอก และมีความคล่องตัว 7) มีการแปลงวิสัยทัศน์ นโยบาย และยุทธศาสตร์ ขององค์กรมาสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง 8)เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9) มีการติดตามและประเมินผลโครงการดังกล่าวอย่างใกล้ชิด 10) มีความเพียงพอของงบประมาณ

2 การพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยนำเสนอ ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ เพื่อยืนยันความถูกต้องเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ รายละเอียดผลการดำเนินการ ปรากฏ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ข้อคำถาม	**ระดับการเห็นด้วย**			
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**	**ข้อคิดเห็นอื่นๆ**
1. อบจ. มียุทธศาสตร์และกลวิธีในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น	3.40	0.63	ปานกลาง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
2. อบจ. มียุทธศาสตร์และกลวิธีในการปรับปรุงผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาที่เป็นระบบ	3.87	0.64	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย

3. อบจ. มีการตรวจสอบเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติงานของกองการศึกษาฯ และ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	3.47	0.92	ปานกลาง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
4. อบจ. มีการถ่ายทอดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจริงตามแผนที่กำหนดไว้	3.53	0.74	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
5. อบจ. มีการประเมินผลด้านความก้าวหน้าของการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นของกองการศึกษาฯ	4.13	1.06	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
6. อบจ. มีกระบวนการกำกับตรวจประเมินการจัดการของกองการศึกษา ฯ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย	4.27	0.46	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
7. อบจ.มีกระบวนการกำกับตรวจประเมินการจัดการศึกษาท้องถิ่นที่ ตอบสนองความคาดหวังและความนิยมชมชอบของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย	4.40	0.63	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
8. อบจ. มีกระบวนการกำกับตรวจประเมินการจัดการศึกษาท้องถิ่นในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย	3.87	0.74	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
9. อบจ. มีการนำผลการประเมินการจัดการศึกษาท้องถิ่นของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสียมากำหนดปัจจัยด้านการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น	4.07	0.96	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
10. อบจ. มีการกำกับตรวจประเมินการบริหารจัดการองค์กรด้านข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาท้องถิ่น	4.00	0.65	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
11. อบจ.มีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาท้องถิ่นมาประมวลผลผ่านการวิเคราะห์และการจัดการความรู้	3.87	0.52	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
12. อบจ. มีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาท้องถิ่นมาปรับปรุงสาระสำคัญข้อมูล ปัจจัยและเงื่อนไขอย่างรอบด้าน	3.60	0.51	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย

13. อบจ. มีการกำกับตรวจสอบและประเมินระบบการบริหารจัดการบุคคลเพื่อจูงใจในการพัฒนาตนเองและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้ของบุคลากรกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.20	0.68	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
14. อบจ. มีการตรวจประเมินความใส่ใจในการปฏิบัติและสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการดำเนินงานเพื่อความเป็นเลิศของกองการศึกษา ฯ	4.07	0.70	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
15. อบจ. มีการตรวจสอบขอบข่ายสาระสำคัญในบริบทกระบวนการจัดการศึกษาท้องถิ่น	3.67	0.62	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
16. อบจ. มีการให้บริการและจัดกิจกรรมสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นแก่ผู้รับบริการหรือผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย	3.73	0.88	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
17. อบจ. มีกระบวนการสนับสนุนสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น	3.33	0.82	ปานกลาง	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
18. อบจ. มีการนำผลการประเมินการจัดการศึกษาท้องถิ่นของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสียมากำหนดปัจจัยด้านการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น	3.80	0.86	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
19. อบจ. มีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านประสิทธิผลตามพันธกิจของการจัดการศึกษาท้องถิ่น	3.53	0.52	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
20. อบจ. มีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการให้บริการการจัดการศึกษาท้องถิ่น	3.93	0.96	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
21. อบจ. มีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติและการพัฒนากองการศึกษา ฯ	4.20	0.56	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
22. อบจ. มีการตรวจสอบประเมินผลกองการศึกษาฯ การเปรียบเทียบผลงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่มีพันธกิจในบริบทคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน	4.07	0.70	มาก	ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย
โดยรวม	**3.86**	**0.41**	**มาก**	**ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย**

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 19 ด้าน เรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย คือ อบจ.มีกระบวนการกำกับตรวจประเมินการจัดการศึกษาท้องถิ่นที่ ตอบสนองความคาดหวังและความนิยมชมชอบของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย ($\overline{X}$ =4.40) อบจ. มีกระบวนการกำกับตรวจประเมินการจัดการของกองการศึกษา ฯ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย ($\overline{X}$ =4.27) อบจ. มีการกำกับตรวจสอบและประเมินระบบการบริหารจัดการบุคคลเพื่อจูงใจในการพัฒนาตนเองและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้ของบุคลากรกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\overline{X}$ =4.20) อบจ. มีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติและการพัฒนากองการศึกษา ฯ ($\overline{X}$ =4.20) อบจ. มีการประเมินผลด้านความก้าวหน้าของการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นของกองการศึกษาฯ ($\overline{X}$ =4.13) อบจ. มีการนำผลการประเมินการจัดการศึกษาท้องถิ่นของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสียมากำหนดปัจจัยด้านการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น ($\overline{X}$ =4.07) อบจ. มีการตรวจประเมินความใส่ใจในการปฏิบัติและสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการดำเนินงานเพื่อความเป็นเลิศของกองการศึกษา ฯ ($\overline{X}$ =4.07) อบจ. มีการตรวจสอบประเมินผลกองการศึกษาฯการเปรียบเทียบผลงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่มีพันธกิจในบริบทคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน ($\overline{X}$ =4.07) อบจ. มีการกำกับตรวจประเมินการบริหารจัดการองค์กรด้านข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาท้องถิ่น ($\overline{X}$ =4.00) อบจ. มีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการให้บริการการจัดการศึกษาท้องถิ่น ($\overline{X}$ =3.93) อบจ. มียุทธศาสตร์และกลวิธีในการปรับปรุงผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาที่เป็นระบบ ($\overline{X}$ =3.87) อบจ. มีกระบวนการกำกับตรวจประเมินการจัดการศึกษาท้องถิ่นในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย ($\overline{X}$ =3.87) อบจ.มีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาท้องถิ่นมาประมวลผลผ่านการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ($\overline{X}$ =3.87) อบจ. มีการนำผลการประเมินการจัดการศึกษาท้องถิ่นของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสียมากำหนดปัจจัยด้านการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น ($\overline{X}$ =3.80) อบจ. มีการให้บริการและจัดกิจกรรมสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นแก่ผู้รับบริการหรือผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย ($\overline{X}$ =3.73) อบจ. มีการตรวจสอบขอบข่ายสาระสำคัญในบริบทกระบวนการจัดการศึกษาท้องถิ่น ($\overline{X}$ =3.67) อบจ. มีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาท้องถิ่นมาปรับปรุงสาระสำคัญข้อมูล ปัจจัยและเงื่อนไขอย่างรอบด้าน ($\overline{X}$ =3.60) อบจ. มีการถ่ายทอดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจริงตามแผนที่กำหนดไว้ ($\overline{X}$ =3.59) อบจ. มีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานด้านประสิทธิผลตามพันธกิจของการจัดการศึกษาท้องถิ่น ($\overline{X}$

=3.53) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย คือ อบจ. มีการตรวจสอบเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติงานของกองการศึกษาฯและ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ($\overline{X}$ =3.47) อบจ. มียุทธศาสตร์และกลวิธีในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ($\overline{X}$ =3.40) อบจ. มีกระบวนการสนับสนุนสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น ($\overline{X}$ =3.33) การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการเพื่อพิจารณาความเหมาะสมนำไปปฏิบัติของรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีองค์ประกอบกระบวนการ 6 ด้าน และผลลัพธ์ของต้นแบบมาตรฐาน 2 ด้าน โดยการเก็บข้อมูลตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย และการให้ความเห็นในลักษณะฉันทามติ (Consensus) และยอมรับรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในด้านต่างๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

รายละเอียด	**จำนวนกิจกรรม**	**ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ**	
		เหมาะสม	**ไม่เหมาะสม**
1. การนำองค์กร	2	เหมาะสม	-
2. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	3	เหมาะสม	-
3. การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย	4	เหมาะสม	-
4. การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้	3	เหมาะสม	-
5. การมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล	2	เหมาะสม	-
6. การจัดการกระบวนการ	4	เหมาะสม	-
7. ประเมินผลลัพธ์การดำเนินการ	4	เหมาะสม	-
8. ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กร	2	เหมาะสม	-

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพบว่า

1) สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนารูปแบบ พบว่า 1. การนำองค์กร 2. ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ 3. ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย 4. ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5. ด้านการมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล 6. ด้านการจัดการกระบวนการ 7. ด้านประเมินผลลัพธ์การดำเนินการ 8. ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Guenzi and Storbacka (2015 : 84) ได้ศึกษาผลการบริหารจัดการด้านการบัญชีของหน่วยงานด้านการจำหน่ายสินค้า เนื่องจากปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญของความพยายามที่จะสร้างความเป็นศูนย์รวมหรือการบรรลุเป้าหมายหลักขององค์การได้แก่ การปรับเปลี่ยนแบบแผนการจัดการด้านการบัญชีในงานสำคัญให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรควรมีองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงที่มีคุณภาพ แต่หลายหน่วยงานยังมีข้อขำกัดในเรื่องดังกล่าวอีกมาก การศึกษารายกรณีครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเข้าใจในสาระสำคัญขององค์กรในประเด็นที่ต้องการนำไปใช้ ในการบริหารหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพที่เป็นการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญของกรอบงานที่มีคุณภาพของ 7S มาปรับใช้เป็นรูปแบบการบริหารงานในบริษัทภายใต้เงื่อนไขของโปรแกรมหรือแบบแผนที่มีชื่อว่าโปรแกรมการบริหารด้านการบัญชีที่เป็นรายการสำคัญ (Key Account Management Program) หน่วยงานด้านการจำหน่ายสินค้ารับเอาโปรแกรมดังกล่าวไปปรับใช้ โดยการสังเคราะห์แนวคิดแบบแผนของโปรแกรม 7S มาบูรณาการใช้กระบวนการบริหารการจำหน่ายของบริษัท และปรากฏว่าหน่วยงานที่นำรูปแบบดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ควบคู่กับการเรียนรู้ในสิ่งสำคัญ ส่งผลให้หน่วยงานประสบความก้าวหน้าด้านความเข้าใจทางวิชาการและการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) การพัฒนารูปแบบผ่านกระบวนการเดลฟายเทคนิค พบว่า มีกระบวนการ 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ 3) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย 4) ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล 6) ด้านการจัดการกระบวนการ 7) ด้านการประเมินผลลัพธ์การดำเนินการ 8) ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กร ผลการตรวจสอบคุณภาพ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นความเหมาะสมของรูปแบบ ทั้ง 8 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hanafizadeh (2011 : 23) ได้ศึกษาเชิงประเมินด้านการวางแผนทรัพยากรเพื่อการลงทุนภายใต้เงื่อนไขการใช้กรอบรูปแบบ 7S ของ McKinsey ซึ่งเป็นระบบการบริหารจัดการที่มีความซับซ้อนและการลงทุนในการดำเนินการค่อนข้างสูง รวมทั้งใช้เวลาในกระบวนการค่อนข้างมาก เสี่ยงกับความท้าทายและความสำเร็จในการดำเนินงานค่อนข้างสูง ดังนั้น การประเมินความพร้อมในการปฏิบัติงานจึงมีความจำเป็นในการบริหารโครงการ เพื่อดำเนินการตรวจสอบให้ครอบคลุมการบริหารจัดการด้านการ

วางแผนทรัพยากรดำเนินงานในระยะเริ่มต้นของการนำแผนโครงการไปปฏิบัติภายใต้กรอบแนวคิดรูปแบบ 7S ของ McKinsey เพื่อยืนยันการวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนผ่านโครงสร้างการเตรียมความพร้อมของการบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง (structure) ด้านกลวิธีหรือยุทธวิธี (Strategy) ด้านระบบงาน (System) ด้านทักษะปฏิบัติงาน (Skill) ด้านแบบแผนหรือวัฒนธรรมการปฏิบัติ (Style/Culture) ด้านทีมงาน (Staff) และด้านการแบ่งปันค่านิยมหรือการกำหนดเป้าหมายขั้นสูง (Shared values or Superodinate goals) ซึ่งการใช้กรอบแนวคิด 7S จะส่งผลให้สถานการณ์การบริหารจัดการของหน่วยงานได้รับการอธิบายและปรับเปลี่ยนเงื่อนไขสำคัญในเบื้องต้นก่อนนำระบบดังกล่าวไปใช้ โดยที่การศึกษาครั้งนี้ได้นำระบบตามรูปแบบ 7S ไปใช้กับหน่วยงานด้านการเงินและส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อกรอบการดำเนินงานขององค์กรที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ผลการทดลองรูปแบบ พบว่าสามารถนำไปใช้กับบริบทสภาพปัจจุบัน ซึ่งเป็นความสำเร็จตามที่วางแผนและมุ่งหวังไว้เบื้องต้น ปัญหาและความต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นในบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ด้วยกระบวนการ 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ 3) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย 4) ด้านการวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านการมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล 6) ด้านการจัดการกระบวนการ 7) ด้านการประเมินผลลัพธ์การดำเนินการ 8) ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กร พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ คุณภาพการบริหารจัดการองค์กรโดยภาพรวม รองลงมา คุณภาพการพัฒนาองค์กรโดยภาพรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Barclay and Benson (1990 : 13) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาผลผลิตใหม่ในบริบทการปฏิบัติของหน่วยงานปัจจุบัน ซึ่งกระบวนการพัฒนาผลผลิตใหม่มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะบทบาทหน้าที่ของการจัดการ เพื่อให้การสนับสนุนรับรองบุคลากรทำงานร่วมกันประสบผลสำเร็จ เนื่องจากกระบวนการพัฒนาผลผลิตใหม่จะประกอบด้วยลำดับของกิจกรรมที่นำโดยผู้ปฏิบัติหรือทีมงานที่แตกต่างกัน รวมทั้งการจัดโครงสร้างที่แตกต่างกันในปัจจัยด้านบุคคล ทักษะ วัฒนธรรมและทรัพยากรที่ใช้ตามกรอบแนวคิดของ McKinsey 7S ได้แก่ กลวิธี (strategy) โครงสร้าง (Structure) ระบบงาน (System) ทีมงาน (Staff) แบบแผนการปฏิบัติ (Style) ทักษะ (Skills) และการแบ่งปันค่านิยม (Shared value) การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดใช้กรอบแนวคิด 7S สำหรับวิเคราะห์ลักษณะผลผลิตใหม่ที่พัฒนาขึ้น โดยจัดเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามของผู้จัดการอาวุโสฝ่ายวิศวกรรม จำนวน 149 คน และสนับสนุนด้วยข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 10 คน เพื่ออธิบายสิ่งที่หน่วยงานได้ปฏิบัติงานจนกระทั่งประสบผลสำเร็จในการสร้างผลผลิตใหม่ที่เกิดประโยชน์ตามที่คาดหวัง สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ 4. การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า มีความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมการทดลอง อยู่ในระดับ 3 มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$ =3.32) หลัง จากการเข้าร่วมอยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$ =4.07) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ และคณะ

(2554) ศึกษาวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท่องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพ ความเสมอภาค สภาพการเปลี่ยนแปลงของการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท่องถิ่น (อปท.) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาของ อปท. และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการจัดการศึกษาของอปท. โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ผู้บริหารอปท. บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและกรรมการสถานศึกษาผลการวิจัย พบว่า (1) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และครูมีเพียงพอและมีความสามารถในการสอน สถานศึกษาจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา (2) ด้านความเสมอภาค อปท. สามารถจัดการศึกษาให้มีความเสมอภาค (3) ด้านการเปลี่ยนแปลงหลังรับการถ่ายโอน มีพัฒนาการด้านวิชาการดีขึ้น ได้งบประมาณและ อัตรากำลังครูเพิ่มขึ้น กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาตามสภาพของท้องถิ่น แต่ อปท.บางแห่งขาดงบประมาณสนับสนุน และสถานศึกษาบางแห่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง (4) ปัจจัยที่ส่งเสริม คือผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ อปท. มีความพร้อมเรื่องรายได้มีครูเพียงพอ ปัจจัยอุปสรรค ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์บุคลากรไม่เพียงพอและชุมชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สามารถนำผลการสำรวจความต้องการในการพัฒนารูปแบบจัดการของกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไปเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้

1.2 สามารถนำรูปแบบการจัดการการศึกษาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมด้านองค์ประกอบโครงสร้างและการบริหารจัดการ ไปเป็นเป็นแนวทางในการปรับประยุกต์ใช้กับโรงเรียนอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษากระบวนการการบริหารจัดการทวิศึกษาแบบองค์รวม

2) ควรศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แบบมีส่วนร่วม

References

Baclay, Ian & Benson, Mark. (1990). New Product Development : Organization and Current Praction. In Leadership & Organization Development Journal. 10.6(1990), pp.13-24.

Guenzi, Paolo & Storbacka, Kaj. (2015). “The Organizational Implications of Implementing Key Account Management : A Case-Based Examination.” In Industrial Marketing Management. 45(Feb2015), pp.84-102.

Hanafizadeh & Payam & Ravasan, Ahad Zare. (2011). “A McKinsay 7S Model-Based Framework for ERP Readiness Assessment.” In International Journal of Enterprise Information System. 7.4(Oct-Dec 2011), pp.23-34.

National Economic and Social Development Board. (2017). *National Economic and Social Development Plan No. 12 (2017-2021).* Bangkok : National Economic and Social Development Board.